

CHET TILINI O'RGATISH USULLARI

Farg'ona jamoat salomatligi tibbiyot instituti

Lotin tili, pedagogika va psixologiya kafedrası o'qituvchisi

Tuychiyeva Odina Sobirovna

Annotatsiya. Mazkur maqolada chet tilini o'rgatishda an'anaviy usullar – ma'ruza, suhbat va mashqlar tahlil qilinadi. Har bir usulning mazmuni, afzalliklari va kamchiliklari yoritilib, ularning ta'lim jarayonidagi o'rni ko'rsatib o'tiladi. Mazkur maqolada chet tilini o'rgatishda zamonaviy interfaol usullar – rol o'ynash, klaster va brainstorming texnologiyalarining mohiyati, afzalliklari hamda ta'lim jarayonidagi samaradorligi tahlil qilinadi. Ushbu usullar kommunikativ kompetensiyani rivojlantirish va o'quvchilarda mustaqil fikrlashni shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu maqolada chet tilini o'rgatishda onlayn o'qitish metodlari – Zoom, Moodle, Kahoot va Quizlet platformalarining imkoniyatlari, afzalliklari hamda kamchiliklari tahlil qilinadi. Mazkur platformalar masofaviy ta'limni tashkil etishda va o'quvchilar bilan interaktiv muloqotni rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega.

Kalit so'zlar: an'anaviy usul, ma'ruza, suhbat, mashqlar, kommunikativ kompetensiya, til o'rgatish, interfaol usullar, rol o'ynash, klaster, brainstorming, kommunikativ kompetensiya, innovatsion metodlar, onlayn ta'lim, masofaviy o'qitish, Zoom, Moodle, Kahoot, Quizlet, interfaol metodlar.

МЕТОДЫ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ

Аннотация. В данной статье анализируются традиционные методы обучения иностранному языку — лекция, беседа и упражнения. Освещаются содержание каждого метода, их преимущества и недостатки, а также их роль в образовательном процессе. В статье также рассматриваются современные интерактивные методы — ролевая игра, кластер и технология «мозгового штурма», их сущность, преимущества и эффективность в обучении. Эти методы играют важную роль в развитии коммуникативной компетенции и формировании у учащихся самостоятельного мышления. Кроме того, в статье анализируются методы онлайн-обучения — возможности, преимущества и недостатки платформ Zoom, Moodle, Kahoot и Quizlet. Данные платформы имеют важное значение в организации дистанционного обучения и развитии интерактивного взаимодействия с учащимися.

Ключевые слова: традиционный метод, лекция, беседа, упражнения, коммуникативная компетенция, обучение языку, интерактивные методы, ролевая игра, кластер, мозговой штурм, инновационные методы, онлайн-обучение, дистанционное обучение, Zoom, Moodle, Kahoot, Quizlet, интерактивные технологии.

METHODS OF TEACHING A FOREIGN LANGUAGE

Annotation. This article analyzes traditional methods of foreign language teaching — lecture, discussion, and exercises. It highlights the content, advantages, and disadvantages of each method, as well as their role in the educational process. The article also examines modern interactive methods such as role-playing, clustering, and brainstorming, their essence, advantages, and effectiveness in the learning process. These methods play a crucial role in developing communicative competence and fostering independent thinking among learners. Furthermore, the article reviews online teaching methods, analyzing the features, benefits, and drawbacks of platforms such as Zoom, Moodle, Kahoot, and Quizlet. These platforms are essential for organizing distance learning and enhancing interactive communication with students.

Keywords: traditional method, lecture, discussion, exercises, communicative competence, language teaching, interactive methods, role-playing, cluster, brainstorming, innovative methods, online learning, distance education, Zoom, Moodle, Kahoot, Quizlet, interactive technologies.

Kirish. Bugungi globallashuv davrida chet tilini o'rgatish dolzarb masalalardan biridir. Til o'qitish metodikasida interfaol va zamonaviy yondashuvlar bilan bir qatorda an'anaviy usullar ham o'z ahamiyatini yo'qotgani yo'q. Aksincha, ular asosiy tayanch sifatida ishlatiladi. Ushbu maqolada an'anaviy usullar – ma'ruza, suhbat va mashqlar metodlari ilmiy jihatdan tahlil qilinadi.

1. Ma'ruza usuli. Ma'ruza usuli – chet tilini o'qitishda o'qituvchi tomonidan mavzuni og'zaki izohlash asosida bilim berish jarayonidir. Ushbu usul ko'proq nazariy materiallarni o'rganishda qo'llaniladi.

Afzalliklari:

- Qisqa vaqt ichida ko'p axborotni yetkazadi;
- Dars jarayonida tizimlilikni ta'minlaydi.

Kamchiliklari:

- O'quvchi faolligi past;
- Muloqot ko'nikmasini rivojlantirish imkoniyati cheklangan.

2. Suhbat usuli. Suhbat – o'qituvchi va o'quvchi o'rtasida savol-javob asosidagi interaktiv usuldir. Bu usul, ayniqsa, kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishda samarali hisoblanadi.

Afzalliklari:

- Og'zaki nutqni rivojlantiradi;
- O'quvchilarni darsda faol ishtirok etishga undaydi.

Kamchiliklari:

- Har bir talabaga yetarli vaqt ajratish qiyin;
- Darsni boshqarish murakkab.

3. Mashqlar usuli. Mashqlar – bilim va ko'nikmalarni mustahkamlash uchun bajariladigan takroriy amaliy topshiriqlar. Ular grammatik, leksik, tinglab tushunish va yozuv mashqlarini o'z ichiga oladi.

Afzalliklari:

- Til ko‘nikmalarini mustahkamlash imkonini beradi;
- Mustaqil ishlashni rivojlantiradi.

Kamchiliklari:

- Zerikarli bo‘lib qolish ehtimoli;
- Yaratijilik imkoniyatlari cheklangan.

Ma’ruza, suhbat va mashqlar usullari chet tilini o‘rgatishda fundamental rol o‘ynaydi. Zamonaviy texnologiyalar rivojiga qaramay, ushbu usullar nazariy bilim berish, muloqot ko‘nikmasini shakllantirish va amaliy mashqlarni bajarishda asosiy metod sifatida qo‘llaniladi. Eng samarali natijaga erishish uchun an’anaviy usullarni interfaol metodlar bilan uyg‘unlashtirish zarur.

XXI asr ta’lim tizimida innovatsion metodlar, xususan, interfaol usullar muhim o‘rin egallaydi. Ular ta’lim jarayonini samarali, qiziqarli va kommunikativ yondashuvga asoslangan holga keltiradi. Interfaol metodlarning asosiy vazifasi – o‘quvchilarni faollashtirish, mustaqil fikrlash va ijodkorlikni rivojlantirishdir. Ushbu maqolada chet tilini o‘rgatishda keng qo‘llaniladigan uchta samarali interfaol usul – rol o‘ynash, klaster va brainstorming haqida fikr yuritiladi.

1. Rol o‘ynash usuli. Rol o‘ynash (Role-Playing) – kommunikativ metodika asosidagi mashg‘ulot turi bo‘lib, unda o‘quvchilar muayyan vaziyatda berilgan rollarni ijro etish orqali nutq amaliyotini rivojlantiradi.

Afzalliklari:

- Haqiqiy muloqot muhiti yaratadi;
- Talaffuz, intonatsiya va og‘zaki nutqni rivojlantiradi;
- O‘quvchilar o‘rtasida ijtimoiy hamkorlikni mustahkamlaydi.

Kamchiliklari:

- Darsni rejalashtirishda ko‘p vaqt talab qiladi;
- Har doim ham barcha o‘quvchilar faol bo‘lavermaydi.

Misol: Nemis tili darsida “Restoranda buyurtma berish” mavzusi bo‘yicha o‘quvchilar ofitsiant va mijoz rolida muloqot qiladi.

2. Klaster usuli. Klaster – g‘oyalarni guruhlash va vizual ko‘rinishda ifodalashga asoslangan metod. Bu usul mavzuni tushuntirishda va yangi so‘zlarni tizimlashtirishda samarali hisoblanadi.

Afzalliklari:

- Mavzuni mantiqiy bog‘liqlikda yoritadi;
- O‘quvchilarda assotsiativ fikrlashni rivojlantiradi;
- Yozma va og‘zaki nutqni rivojlantirish uchun tayanch bo‘lib xizmat qiladi.

Misol: “Mening oilam” mavzusi bo‘yicha markazda Familie so‘zi yozilib, uning atrofida ota-ona, aka-uka, opa-singil kabi so‘zlar tarmoqlanadi.

3. Brainstorming (Aqliy hujum). Brainstorming – muammoni hal qilish yoki g‘oya topish maqsadida jamoaviy fikrlash metodidir. U talabalarda erkin fikrlash va ijodkorlikni rivojlantirishga yordam beradi.

Afzalliklari:

- Yangi g'oyalar oqimini yaratadi;
- Muammoni tezkor va ijodiy hal qilishni rag'batlantiradi;
- Guruh ishini rivojlantiradi.

Kamchiliklari:

- Vaqtni ko'p olishi mumkin;
- Har bir o'quvchining ishtirokini ta'minlash qiyin.

Misol: "Sayohat" mavzusida o'quvchilardan qisqa vaqt ichida ko'proq shahar va davlat nomlarini sanash so'raladi.

Zamonaviy interfaol usullar – rol o'ynash, klaster va brainstorming chet tilini o'qitishda kommunikativ yondashuvni ta'minlaydi, ijodkorlik va muloqot ko'nikmalarini rivojlantiradi. An'anaviy metodlar bilan uyg'unlashtirilganda ular o'qitish samaradorligini sezilarli darajada oshiradi.

Globalashuv va axborot texnologiyalarining rivojlanishi ta'lim tizimida yangi imkoniyatlarni yuzaga keltirdi. Ayniqsa, pandemiya davrida onlayn o'qitish metodlari keng qo'llanila boshlandi. Hozirgi kunda Zoom, Moodle, Kahoot va Quizlet kabi platformalar chet tilini o'rgatishda samarali vosita sifatida qo'llanilmoqda. Ushbu maqolada ularning imkoniyatlari va ta'limdagi o'rni haqida so'z yuritiladi.

1. Zoom platformasi. Zoom – sinxron (real vaqt rejimidagi) onlayn darslarni tashkil etish uchun eng ko'p qo'llaniladigan vosita.

Imkoniyatlari:

- Video va audio muloqot;
- Ekran almashish (screen sharing);
- Chat va fayl almashish.

Afzalliklari:

- Haqiqiy muloqot muhiti yaratadi;
- Guruh darslarini samarali tashkil etish mumkin.

Kamchiliklari:

- Barqaror internet talab etadi;
- Darslarni interaktiv qilish uchun qo'shimcha vositalar zarur.

2. Moodle tizimi. Moodle – masofaviy ta'limni tashkil etish uchun mo'ljallangan LMS (Learning Management System) platformasi.

Imkoniyatlari:

- Onlayn kurslar yaratish;
- Test va topshiriqlar yuklash;
- Baholash tizimi.

Afzalliklari:

- Mustaqil ta'lim uchun qulay;
- Materiallarni tizimli saqlash imkoniyati.

Kamchiliklari:

- Interfeysi murakkab;

- Doimiy nazoratni talab qiladi.

3. Kahoot ilovasi. Kahoot – o‘quvchilarni dars jarayoniga qiziqarli tarzda jalb etish uchun ishlatiladigan onlayn viktorina platformasi.

Imkoniyatlari:

- Tezkor savol-javob o‘yinlari;
- Reyting tizimi orqali raqobat yaratish.

Afzalliklari:

- Talabalarning faolligini oshiradi;
- Motivatsiyani kuchaytiradi.

Kamchiliklari:

- Vaqtni ko‘p olishi mumkin;
- Internetga bog‘liq.

4. Quizlet ilovasi. Quizlet – yangi so‘zlarni yodlash va qaytarish uchun qulay platforma.

Imkoniyatlari:

- Flashcards tayyorlash;
- Testlar va o‘yinlar orqali o‘rganish.

Afzalliklari:

- So‘z boyligini oshirish samarali;
- Mustaqil ishlash imkonini beradi.

Kamchiliklari:

- Nazorat yetishmasligi;
- Faqat lug‘at bilan ishlashga yo‘naltirilgan.

Xulosa. Zoom, Moodle, Kahoot va Quizlet kabi onlayn platformalar chet tilini o‘qitishda masofaviy ta’limning sifatini oshirish, interaktivlikni ta’minlash va o‘quvchilarni qiziqtirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Biroq ularni samarali qo‘llash uchun texnik sharoit, barqaror internet va o‘qituvchilarning raqamli kompetensiyasi zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Tuychiyeva, O. (2024). MEDIEVAL IRANIAN MEDICINE. ABU BAKR RAZI. *Best Journal of Innovation in Science, Research and Development*, 3(1), 536-543.
2. Odina, T. (2023). DEVELOPMENT OF THEORETICAL MEDICAL KNOWLEDGE. *Miasto Przyszłości*, 42, 652-660.
3. Sobirovna, T. O. (2021). Problems of developing student motivation in teaching latin language through medical terminology in medical universities. *Academicia: an International Multidisciplinary Research Journal*, 11(1), 1588-1592.
4. Туйчиева, О. С. (2021). Использование кластерной системы как одного из видов педагогических технологий. *Молодой ученый*, (15), 341-343.
5. Tuychieva, O. (2019). Questions of increasing economic efficiency of production. *Scientific Bulletin of Namangan State University*, 1(8), 105-108.
6. Mastura, J. (2023). Brief historical background of Latin. *O'zbekistonda Fanlararo Innovatsiyalar va Ilmiy Tadqiqotlar Jurnali*, 2(20), 471-473.

7. Mastura, J. (2023). Medicine of ancient Asian peoples. *European Journal of Interdisciplinary Research and Development*, 16, 405-411.
8. Mastura, J. (2021). Applying social forms: The project method in teaching foreign languages. *Бюллетень науки и практики*, 7(11), 354-358.
9. Juraeva, M. (2025). THE EFFECTIVENESS OF DEVELOPING STUDENTS' PROFESSIONAL COMPETENCIES IN MEDICAL EDUCATION. In *International Conference on Business & Management* (Vol. 1, No. 3, pp. 189-192).
10. Qizi, J. M. T. (2021). The use of social forms to increase lesson effectiveness. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*, 11(3), 103-109.
11. Muminova, O. (2025). STRENGTHENING MEDICAL CULTURE IN PEDAGOGICAL APPROACHES: INTEGRATION OF EDUCATION, UPBRINGING AND INNOVATION. *AMERICAN JOURNAL OF APPLIED MEDICAL SCIENCE*, 3(10), 202-213.
12. Karimovna, M. O. (2022). Linguocultural features of phraseology in Uzbek and German languages. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, 10(6), 481-482.
13. Karimovna, M. O. (2021). Structural properties of additional elements. *Asian Journal Of Multidimensional Research*, 10(5), 173-178.
14. Saliev, U., Salieva, N., Muminova, O., & Karimova, M. (2025). INFORMATIZATION IN SCIENCE AND EDUCATION: MODERN TRENDS AND OPPORTUNITIES. *Новости образования: исследование в XXI веке*, 4(39), 63-70.
15. Нишонова, Д. Ж., Муминова, О. К., & Исмоилова, Ф. А. (2019). Метод проектных работ в образовательном процессе. *Вестник науки и образования*, (19-2 (73)), 56-58.
16. Nishonova, D. (2025). METHODS OF TEACHING A FOREIGN LANGUAGE. In *International Conference on Business & Management* (Vol. 1, No. 3, pp. 183-188).
17. Nishonova, D. (2024). TIBBIY TA'LIMDA LOTIN TILI VA TIBBIY TERMINLARNI O'RGANISH ZARURATI. *SAMBHRAM XABARNOMASI*, 1(1), 458-461.
18. Saxobiddinova, X. A. (2025). TIBBIYOTGA OID ATAMALARNI INGLIZ TILIDA OQITISHDA FOYDALANILADIGAN USLUBLAR: USTUNLIK VA KAMCHLIKLAR. *TANQIDIY NAZAR, TAHLILIIY TAFAKKUR VA INNOVATSION G'OYALAR*, 2(4), 33-34.